

UŽ JSEM TI TO ŘÍKALA?

HISTORIKY, KTERÉ NECHCI
ZAPOMENOUT

LAUREN GRAHAM

AUTORKA BESTSELLERU
RYCHLEJI MLUVIT NEDOKÁŽU

**UŽ JSEM TI
TO ŘÍKALA?**

Copyright © 2022 by Lauren Graham
This edition published by arrangement with Ballantine Books,
an imprint of Random House, a division of Penguin Random House LLC

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Eva Brožová, 2023
Cover ©, Zak Tebbal, 2023
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2023

twitter.com/knihydobrovsky
www.facebook.com/KnihyDobrovsky.cz

ISBN 978-80-277-3799-4 (pdf)

LAUREN GRAHAM

UŽ JSEM TI TO ŘÍKALA?

HISTORKY, KTERÉ NECHCI
ZAPOMENOUT

přeložila Eva Brožová

PANGEA

Obsah

Předmluva

Ne oublie

Devadesátkový dekolt

Ryan Gosling to nemůže potvrdit

Poslední rozloučení s Barneys New York

Ale jednu jsem hrála v televizi

Stará paní Jacksonová vás vezme v pět na večeři

Herecká fabrika

*Ozdravné pobyty,
které jsem nesnášela*

(a přesto jsem se na ně pravidelně vracela)

Navždycky dvaatřicet

Veverka jako znamení

Červená versus modrá čepice

Trápí mě krk Nory Ephronové

Marmeláda

Moči

New York je člověk

Poděkování

*Pro Grahama (5), Trippa (3), Kit (2), Tuckera (1)
a na počest všech historek,
na které se ještě nedostalo.*

Předmluva

VŽDYCKY JSEM MILOVALA příběhy. Už jako dítě jsem zbožňovala historiky, co mi vyprávěl táta o svém dětství, které prožil ve Valley Stream ve státě New York, o tom, jak se v uniformě katolické školy vracíval stopem z fotbalového tréninku. Během prvních let na základce se ze mě stala vášnivá knihomolka, přečetla jsem všechno, co se mi dostalo do ruky, hlavně když to bylo o koních, nebo o dívce, která chovala koně, nebo o dívce, která koně chtěla a nakonec i dostala, ačkoli žila s rodiči na Manhattanu v maličkém bytě bez výtahu. Později se mi okruh zájmů trochu rozšířil a na střední, vysoké a během studia herectví jsem nadšeně louskala všechno – od Jane Austenové přes klasická dramata až po odpočinkové čtivo, které si člověk bere k vodě. Když jsem po škole tu a tam začala doopravdy hrát, byla jsem

naděšená, že můžu vystupovat v příbězích ostatních, ať už to byla reklama na prací prášek, nebo epizodní role v seriálu. Ať jsem byla ustaraná máma, která dětem připravuje nutričně vyváženou svačinu (jedna replika v reklamě na arašidové máslo Jiffy), nebo studentka, jež má odprezentovat domácí úkol (tři věty v nekonečném seriálu *Loving*), žila jsem svůj sen: vyprávěla jsem příběhy.

Nakonec jsem dostala i pár větších rolí, kde jsem mohla vyprávět komplexnější děj, a teď, když je mi lehce přes třicet, se těším na všechny ty příběhy, které teprve přijdou... POČKAT. COŽE? Podle právníků mi prý už není lehce přes třicet. Jak je to možné? Připadá mi to jako včera, co jsem lhala všem těm castingovým agenturám, že je mi osmadvacet, protože filmová databáze IMDb ještě neexistovala a google nikdo neznal. Připadá mi to jako včera, co jsem se po celodenním natáčení v Los Angeles přesunula nočním letem na focení do New Yorku, kde jsem si večer zašla na koncert U2, pak trochu zapařit a další den jsem letěla zpátky na natáčení a nebyla ani trochu unavená. Připadá mi to jako včera, co mě, právě v den mých dvaatřicátých narozenin, obsadili do role Lorelai v *Gilmorových děvčatech*, která mi změnila život k lepšímu. No nic. Když už nic jiného, aspoň se můžeme těšit na zbrusu novou sérii *Gilmorových děvčat* a díky ní znovu společně prožít všechny ty báječné staré časy... POČKAT. COŽE? Podle právníků není žádné nové natáčení *Gilmorových děvčat* na obzoru a za tuhle klamavou reklamu mě prý můžou žalovat

nebo mi zablokovat účet na twitteru. Jak je to proboha možné? O čem tahle knížka bude, když v ní neosvětlím ta závěrečná čtyři slova ani vám neprozradím, kdo je otcem Roryina dítěte?

Pokud se vám po *Gilmorových děvčatech* stýská, pravdou je, že mně se zase stýská po vás, a tahle knížka je jedním ze způsobů, jak zůstat v kontaktu. Psaní své poslední sbírky esejů *Rychleji mluvit nedokážu* jsem si neskutečně užila, a dokonce i bez nových seriálových historek jsem si uvědomila, že mám pořád co říct. A jestli jste *Gilmorova děvčata* nikdy neviděli, tak máte štěstí, protože v téhle knize vyprávím hlavně jiné příběhy: vyprávím, jak jsem si kvůli práci vycpávala podprsenku, jak jsem nedopatřením kradla v obchodě nebo jaké to je žít v dlouhodobém vztahu s New Yorkem. (Spoiler: miluju ho, ale leze do peněz a ne vždycky zrovna voní.)

„Už jsem ti to říkala?“ je otázka, kterou používám tak často, že se mi za ni moji nejstarší a nejmilovanější kamarádi i příbuzní smějí. Ti, co se mnou prožívali ošklivé rozchody, neúspěšné zkoušky, nevydařené účesy a večírky, které se protáhly do časných ranních hodin, a já všechno tohle zase prožívala s nimi. Naše historky jsme si vzájemně odvyprávěli nesčetněkrát, přesto se z nějakého důvodu po každé nemůžeme dočkat, až si je vyslechneme znovu. Mí nejbližší jsou tak neodmyslitelnou součástí mého života, že mám někdy problém si vybavit, jestli jsem jim danou věc už vyprávěla, nebo jestli jsem jim ji sice vyprávěla, ale

ještě neslyšeli nejnovější verzi, nebo jestli vlastně celou tu událost neprožili se mnou. Tahle přátelství jsou nedoce- nitelná a čím jsem starší, tím víc si jich vážím.

Součástí téhle skupiny jste i vy: sdílím s vámi historky už tak dlouho, až jsem se v některých případech musela vrátit k první knížce a ujistit se, že jsem vám některé z nich už nevyprávěla. Dovoďte mi využít tuhle příležitost, abych vám řekla, jak jsem šťastná, že se na mě díváte v televizi, čtete moje knížky, vyrábíte GIFy z mých videí a v dokonalém synchronu s mými monology přehráváte celé moje scény a natáčíte se u toho na instagram.

Jste nejlepší!

Ne oublie

JSEM SI JISTÁ, že jsem vystudovala vysokou školu, ale diplom jsem víc než dvacet let neviděla. Nemůžu najít ani parkovací lístek ze včerejška. Nejspíš leží ve stejné zásuvce jako ten z minulého týdne, který taky marně hledám. Vzpomínám si, že jsem ve čtrnácti letech měla kartu sociálního pojištění přibližně pět minut, načež jsem ji někam založila a už nikdy ji znovu nespatriila. Minulý týden jsem našla hodinky, o kterých jsem si několik měsíců myslela, že jsou nenávratně ztracené. Byly v botě. Možná proto si tak dobře pamatuju repliky a telefonní čísla – nemůžu se spoléhat na to, že ještě někdy najdu papírek, na který jsem si je poznamenala. A když už si je náhodou uložíím do mobilu, může chvíli trvat, než si vzpomenu, kde jsem nechala pro změnu ten. Telefon, peněženku a klíče ztrácím několikrát denně.

Občas se vydám do kuchyně pro rozečtenou knížku a o dvě hodiny později mám přerovnanou zásuvku s příbory, ale ani za boha si nedokážu vybavit, pro co jsem do té kuchyně vlastně šla. „Jedna ryba plave tudy, druhá zase tamtudy,“ takhle kdysi popsal moji roztržitost jeden kamarád. Koneckonců, jsem znamením Ryba.

Možná jsem to zdělila po tátovi. Jako malá jsem neměla klíče od domu. Táta ty svoje nejspíš ztratil tolikrát, že to nakonec vzdal a usoudil, že bude prostě lepší nechávat vchodové dveře odemčené. (Ne, že se k tátovi teď vloupáte!) V pubertě mě naučil, že klíčky od auta se nechávají v zapalování, protože jak jinak by je někdo ještě někdy našel? (Ne, že teď tátovi ukradnete auto!) Doteď je pověstný tím, že odjíždí s kelímkem kávy na střeše auta, a i když mu všichni z rodiny koupili nespočet hezčích slunečních brýlí, jediné, které nedokáže ztratit, jsou neonově zelené zrcadlovky na silniční cyklistiku.

To, co táta poztrácel na klíčích, si však vynahradil schopností líčit v živých barvách minulé události. Jako strážce předmětů a detailů současnosti je možná nespolehlivý, ale pokud jde o uchovávání vzpomínek, nemá konkurenci.

Otec je úžasný vypravěč s omezeným repertoárem. Kdyby místo historek nahrával písničky, netrhal by rekordy co do množství méně známých skladeb, ale album Největších hitů by dokázal zaplnit s přehledem. Jako dítě jsem milovala dokola omílané příběhy z jeho dětství. O tom, jak se v obchodě ztratil mamince, našel ho soused a odvedl domů.

O dni, kdy si jeho rodina jako první v ulici pořídila televizi. O tom, jak se proháněl po plážích Long Islandu se svojí kulií jménem Král. Pak měl řadu dalších historek, v nichž vystupoval spolu se svým kamarádem z dětství, Georgiem. Jak s Georgiem vyrazili vlakem na Coney Island, aby se svezli na ruském kole. Jak s Georgiem nosili trenčkoty a plstěné klobouky, protože si tajně hráli na nohsledy Ala Caponeho. Jak s Georgiem chodili po fotbalovém tréninku do cukrárny, kde vysedávali u pultu a objednávali si mléčné koktejly nebo „sebevražedné poháry“ (jeden kopeček od každické příchuti zmrzliny, která byla k mání).

Čím jsem byla starší, tím dospělejší byly i jeho historky. Pamatuju si tu o Angele, dívce, s níž šel na maturitní ples a jež ten den usnula pod horským sluníčkem, takže mu přišla otevřít rudá jako ředkvička a celá napuchlá od pláče. Otec ji uklidnil, že to vůbec není poznat (bylo to poznat). Nebo tu o dni, kdy se seznámil s mámou. Právě se nastěhovala do stejného domu a přišla se ho zeptat, jestli by si od něj nemohla zavolat, protože jí ještě nezapojili telefon. Tu o roce po vysoké, který strávil ve Vietnamu jako zástupce Úřadu pro mezinárodní rozvoj. Chodíval na oběd do kavárny, kde k němu pod stolek občas vlezly místní děti a fascinovaně ho tahaly za chlupy na nohou, protože něco takového ještě nikdy neviděly.

Jedna z mých oblíbených historek, kterou od dětství slýchávám stále dokola, je o dni, kdy jsem přišla na svět. Jaké dítě by nefascinoval příběh vlastního zrození?

Vyprávění začíná tím, že máma rodila celou noc. Budoucí otcové tenkrát sedávali v čekárně a celou dobu kouřili jednu od druhé ve stylu *Šilenců z Manhattanu*, takže tátu pustili za mámou do pokoje, až když jsem se narodila, a poprvé mě uviděl přes sklo té divné místnosti pro mimina, kterou pravděpodobně znáte ze starých filmů. Poté co mu sestřička ukázala, který uzlíček je jeho, vyrazil pyšný otec ven koupit mámě něco k jídlu. Právě vycházelo slunce a možná proto, že bylo tak časně, nestála na parkovišti skoro žádná auta. Táta nastoupil do zbrusu nového červeného Volkswagenu Beetle a nějakým záhadným způsobem, ačkoli jel extrémně pomalu a všude kolem byla spousta místa, to napálil přímo do pouliční lampy. Coby dítěti mi to připadalo k popukání. Jako dospělá jsem si uvědomila, že je to příběh mladinkého novopečeného otce, který byl pravděpodobně vyděšený k smrti. Ale stejně mi to přišlo vtípné a roztomilé a žasla jsem, že součástí zápletky není i půlhodinové hledání klíčků od auta. Nikdy by mě ovšem nenapadlo, jak historika o dni střetu s pouliční lampou ovlivní moji budoucnost.

Vloni mi kamarádka Jane Levyová dala jako dárek za dokončení první řady seriálu *Zoey's Extraordinary Playlist* sestavení horoskopu od astroložky Kitty Hatcherové. Jane je jednou z těch, co vždycky vědí, kdo je v jakém oboru nejlepší. Takovou kamarádku potřebujeme všichni. Sháníte psychoterapeuta, zahradního architekta nebo kosmetičku? Stačí se zeptat Jane. Horoskop mi ještě nikdo nesestavoval,

ale protože mi tu dámu doporučila Jane, věděla jsem, že bude skvělá.

Můj rodný list neviděl nikdo z rodiny několik deseti-letí – jak taky jinak, když to zahrnovalo uschování kusu papíru –, a tak jsem si dělala starosti, že nebudu schopná Kitty Hatcherové sdělit přesný čas svého narození, což je, jak jsem věděla, při sestavování horoskopu důležitá informace. Když jsem však Kitty oznámila, že „zrovna vycházelo slunce“, jak mi táta tisíckrát vyprávěl, prohlásila, že jí to tak bude stačit. Úsvit je úsvit, dokonce i v Honolulu na Havaji, kde jsem se narodila. Kitty Hatcherová řekla, že mi prostě sestaví horoskop na čas mezi pátou a šestou hodinou ranní, to prý bude dostatečně přesné.

Když mi Kitty zavolala, aby mě seznámila s hotovým horoskopem, bylo poznat, že je rozrušená. Pořád opako-ovala, že z horoskopu vyčetla mimořádné věci. Příští rok prý získám vlivné postavení. Předpověděla mi, že budu pracovat jako filmová režisérka, možná budu mít dokonce vlastní pořad v televizi. Taky tvrdila, že jsem byla v jednom z minulých životů něco jako mocná válečnice. Prý jsem vždycky měla tah na branku, což se brzy projeví výrazněji než kdykoli předtím a pomůže mi to dosáhnout nových, nevidaných úspěchů. Říkala, že následující dva roky budou patřit k mým nejlepším – konjunkce planet mi hrají do karet, taková konstelace se prý objeví jednou za život, pokud vůbec. To, že všechna ta přízeň osudu nějak souvisí se čtvrtým sluncem Saturnu v mém třetím domě v Býku

nebo co, mi šlo jedním uchem dovnitř a druhým ven, ale celkový závěr byl každopádně fantastický.

Byla jsem ze své oslnivé budoucnosti nadšená a všude jsem se s ní chlubila. „Myslela jsem, že astrologii neuznáváš,“ prohodila jedna z kamarádek. Namítla jsem, že *ted'* už ano, protože jak by ji člověk mohl neuznávat, když má tak fantastickou předpověď? Podobným způsobem „neuznávám“ ocenění, dokud nějaké sama nedostanu, a taky „neuznávám“ recenze, dokud mi někdo neřekne, že jsou skvělé. A i kdyby astrologie nefungovala, stejně nejspíš za dva roky zapomenu, že jsem před sebou údajně měla mít nejlepší dva roky života, protože to prostě budou ty dva roky, které budu aktuálně prožívat. Zjistila jsem totiž, že jedna z nejtípnějších věcí na předpovědi budoucnosti je, že vám většinou připadá nesmírně důležitá jenom ten den. V průběhu let jsem navštívila několik kartárek a nedokázala bych vám zopakovat jedinou věc, kterou mi řekly. Ať byla dobrá, nebo špatná, okamžitě se mi vykourila z hlavy. Určitě bych si ty informace pamatovala, kdybych si je někde zapsala, ale stejně bych ten papír nejspíš zašantročila.

Několik týdnů potom, co jsem se dozvěděla, že mě – podle hvězd – čeká zářná budoucnost, mi zavolala nevlastní matka. Stěhovali se s tátou z obřího domu na předměstí do řadového domku ve městě, blíž k mé sestře Maggie a její rodině. „Našla jsem na půdě štos tvých starých sešitů,“ řekla mi. „Budeš něco z toho chtít?“ Málem jsem jí řekla, ať je prostě vyhodí, protože jsem je od studií nepoužila,

navíc v poznámkách ze semináře viktoriánské literatury sotva najdu něco užitečného, ale nakonec jsem ji poprosila, ať mi je pošle.

Na telefonát jsem si znovu vzpomněla až ve chvíli, kdy mi asi za týden přišel středně velký balíček. Uvnitř bylo pár mých notesů z kurzu herectví obsahujících hluboké myšlenky o tom, co mé různorodé postavy snídaly (poznámka pro herce a herečky: tyhle otázky mi nikdy nepomohly, ale kdyby vás to náhodou zajímalo, pokaždé to byla ovesná kaše), několik mých fotek v příšerných džínách, co se nosily v devadesátkách (tuhých a volných až hrůza, proč se sakra zase vrací do módy?), a pak zvláštní tvrdé desky s černobílou kresbou vznešeně vyhlížející ženy. Pod jejím portrétem stálo ozdobným písmem: „Rodný list“. Bomba! Určitě přínosnější než notes plný poznámek o ovesné kaši.

Jak už jsem říkala, narodila jsem se v Honolulu na Havaji, v Nemocnici královny Kapiolani, a vedle jejího sépiového portrétu s masivním náhrdelníkem na krku a tiárou ve vlasech byla v podobném stylu vyvedena i samotná nemocnice a pod ní nápis: „Hooulu A Hoola Lahui“, což v překladu znamená: „Pro zachování a rozšíření rodu“. Desky se otevíraly jako blahopřání a uvnitř bylo mé jméno, Lauren Helen, vyvedené máminým důvěrně známým zdobným rukopisem. Zbytek údajů byl napsaný na klasickém psacím stroji: jména rodičů (Donna a Lawrence), moje hmotnost (3,85 kg), porodní délka (53 cm) a čas narození (0.19).

Počkat.

Cože?

0.19?

0.19?

Ano, milí čtenáři. 0.19. Čas, který nelze považovat za úsvit ani vzdáleně. Čas, kdy slunce ještě nikdy nikde nevyšlo, možná s výjimkou Islandu. Čas, který se nepodobá páté nebo šesté hodině ranní a ani trochu se neblíží času, jenž jsem uvedla Kitty Hatcherové, kterou ohromila moje budoucí sláva.

Ony nadcházející nejlepší dva roky života se vmžiku vypařily dřív, než jsem vůbec dostala šanci zapomenout, že mi je horoskop předpověděl. Smutně jsem se rozloučila s tutovou kariérou režisérky, s úžasným tahem na branku i s minulým životem udatné válečnice.

Zklamalo mě to, jistě, ale netrápila mě jen ztráta fantastické budoucnosti. Jestli si můj vlastní otec nedokázal ani přibližně zapamatovat čas, kdy jsem se narodila, co dalšího z jeho vzpomínek se dá zpochybnit? Je na tom, co mi kdy v životě vyprávěl, aspoň něco pravdy? Jak si můžu například být jistá, že si jeho rodina jako první v ulici pořídila televizor? Existují vůbec ty sebevražedné zmrzlinové poháry? A kdo byl vlastně „Georgie“? Teď nevím, čemu věřit!

Když jsem však otce se svým zjištěním konfrontovala, nezdálo se, že by ho to vyvedlo z míry. „Hmm,“ zahučel a pokrčil rameny, jako by o nic nešlo. „Já si to pamatuju tak, že zrovna vycházelo slunce.“ Řekl to, jako by jeho vzpomínku nemohlo narušit něco tak bezvýznamného

jako realita. Léta mi vyprávěl stejný příběh o tom, jak ten důležitý den prožíval – fakta časem vybledla, možná proto, že na té události nebyla nejpodstatnější. Někdy si zážitek upravíme, aby skutečnost víc odpovídala našim pocitům, nebo okamžiky zveličíme, aby byla daná historka pro posluchače zábavnější. A někdy nám podrobnosti milosrdně rozostří čas, možná proto, že skutečnost je příliš bolestná, než abychom ji unesli.

Když vloni skončil můj téměř dvanáctiletý vztah, byla jsem v šoku, jaký jsem nikdy předtím nezažila. Děkala jsem běžné věci, třeba jela na nákup nebo dávala prádlo do pračky, ale současně jsem měla pocit, jako bych se při tom na sebe dívala z dálky. Cítila jsem podobnou energii, jako by mě vystřelili z děla, zároveň se však ta dělová koule pohybovala zpomaleně. Já jsem se pohybovala zpomaleně. Jako bych dlouho sledovala film se zlověstným hudebním podkresem, aniž bych ho vnímala, až zesílil natolik, že jsem ho nemohla dál ignorovat. Až na to, že žádná z těchhle metafor není úplně přesná. Svým způsobem jsem byla na útěku, odhodlaná zůstat neustále v pohybu a fungovat, nedopřát si čas se zastavit a zpracovat, co se stalo. Bylo léto a já si pronajala dům na pláži. Navštěvovali mě tam přátelé a příbuzní a já si připadala, jako když se člověk zotavuje po úrazu. Přinášelo mi útěchu trávit čas s lidmi, po kterých se mi stýskalo, ale trápily mě okolnosti, které k tomu vedly.

Když jsem se na podzim vrátila do Los Angeles a ostatní se mě ptali, co jsem těch posledních pár měsíců dělala,

došlo mi, že si nedokážu vybavit skoro žádné podrobnosti. Pronajala jsem si dům, odpovídala jsem, a pak jsem se odmlčela. Jednou večer jsem si vyrazila na večeri s kamarádkou. Připadalo mi, že jíme a klábosíme jako obvykle, ale když jsme se zvedly k odchodu, uvědomila jsem si, že jsme v restauraci strávily pět hodin. Během pandemie jsem si v malé kavárně v Los Angeles objednala smoothie. Vyzvedla jsem si ho u provizorního pultíku před vstupními dveřmi, a když jsem nastoupila do auta, všimla jsem si malého lístku přilepeného na víčku. Stálo na něm: „Jednou to bude jen vzpomínka.“ Věděla jsem, že autor vzkazu měl na mysli aktuální dění ve světě, v žádném případě nemohl vědět o mé vlastní, relativně bezvýznamné tragédii, ale ta drobná laskavost mi na okamžik poskytla naději, okno do budoucnosti, kdy nynější bolest určitě trochu poleví. Dělal mi starost jedině: jak dlouho to bude trvat. „Jednou“ vám obvykle neprozradí, kdy má v plánu dorazit.

To, že si otec pamatoval, že svítalo, možná bylo stejně důležité jako ten list papíru s královnou ověšenou šperky nebo přesný čas mého narození. Možná dokonce ještě důležitější. Možná mu paměť napovídala, že zrovna vycházelo slunce, protože přesně tak mu narození prvního dítěte připadalo. Když se narodí dítě, začíná tím nový den, i když třeba ne doslova, a ať už to přinese paniku, radost, nebo kombinaci obojího, je to okamžik, který člověku změní život jednou provždy. Copak záleží na tom, co říkaly hodiny?